

บันทึกการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๔๕๒

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๐

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายนครินทร์ สิงหนะ	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกิริธรา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๘. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๙. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๐. นายธีรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๑. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๒. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๓. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๔. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๕. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๖. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๗. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	(ลาการประชุม)
๒. นายอัษฎพร จารุจินดา	(ลาการประชุม)
๓. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

**ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา**

๑. นายจินตพันธุ์ ทั้งสุขบุตร	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ
๒. นายวราห์ เห่งพุ่ม	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถ ดวงวิชัย	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา
๒. นางสาววิลาวรรณ ไร่รื่น	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
สำนักกรรมการธิการ ๓

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. นายเจษฎ์ โทณะวณิก
๒. ศาสตราจารย์พิเศษ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสุภัทรา เชื้อรอด
๒. นางสาวฐิติพร วิชัยชนพัฒน์

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๕๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม
ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม
(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๐๑ วันจันทร์ ที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๐ ถึงครั้งที่ ๔๕๑ วันอังคารที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

**พิจารณาความมุ่งหมายและคำอธิบายประกอบของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๖๐**

ก่อนเริ่มพิจารณาความมุ่งหมายและคำอธิบายประกอบของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๖๐ นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะกรรมการวิสามัญพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. รายงาน

ความคืบหน้าในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ในประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นของร่างมาตรา ๙ ที่ประชุมคณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำในร่างมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง จากคำว่า “สภาองค์กรชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยสภาองค์กรชุมชน” เป็น “องค์กรชุมชน” แทน โดยให้เหตุผลว่า คำว่า “สภาองค์กรชุมชน” ที่ขอเสนอแก้ไขเพิ่มเติม นั้น มีความหมายครอบคลุมถึงสภาองค์กรชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยสภาองค์กรชุมชนด้วยแล้ว ซึ่งในประเด็นนี้ ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมคณะกรรมการการวิสามัญแล้วว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีความมุ่งหมายให้สภาองค์กรชุมชนมีส่วนร่วมในการแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ท้ายที่สุด ที่ประชุมคณะกรรมการการวิสามัญได้มีการลงมติเห็นชอบร่างมาตรา ๙ ตามร่างที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยไม่มีการแก้ไข

ประเด็นของร่างมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มิได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น การฟ้องคดีหรือการยื่นคำร้องเกี่ยวกับการดำเนินการของคณะกรรมการในการจัดหรือดำเนินการให้มีการจัดการเลือกตั้งอันมิใช่เป็นการใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญ ให้ยื่นต่อศาลปกครองสูงสุดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุที่จะฟ้องคดีหรือยื่นคำร้อง แต่มิให้นำมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองมาใช้บังคับ” โดยที่ประชุมคณะกรรมการการวิสามัญตั้งข้อสังเกตว่า เหตุใดจึงบัญญัติความในลักษณะดังกล่าว ซึ่งในประเด็นนี้ ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมคณะกรรมการการวิสามัญแล้วว่า การบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะในลักษณะดังกล่าวเพื่อบรรเทาข้อสงสัยเกี่ยวกับบางประเภทสามารถยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองสูงสุดได้โดยตรง โดยไม่ต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้นก่อน

ประเด็นของร่างมาตรา ๑๗ วรรคสอง ที่ประชุมคณะกรรมการการวิสามัญได้เสนอแก้ไขเกี่ยวกับการพิจารณาคดีและการทำคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองสูงสุด โดยให้ออกเป็นระเบียบของศาลปกครองสูงสุด แทนการออกเป็นข้อบังคับของศาลปกครองสูงสุด เนื่องจากการออกระเบียบของศาลปกครองสูงสุดนั้น ต้องผ่านความเห็นชอบของรัฐสภาด้วย ซึ่งในประเด็นนี้ ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมคณะกรรมการการวิสามัญว่า ร่างมาตรา ๑๗ วรรคสอง นั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีเจตนาพิเศษกำหนดให้ศาลปกครองสูงสุดออกเป็นข้อบังคับ เพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการกำหนดวิธีในการพิจารณาคดีตามร่างมาตรา ๑๗ ซึ่งเป็นคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ท้ายที่สุด ที่ประชุมคณะกรรมการการวิสามัญได้มีมติเห็นชอบกับร่างมาตรา ๑๗ วรรคสอง ตามร่างที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยไม่มีการแก้ไข

ประเด็นของร่างมาตรา ๔๖ ซึ่งมีประเด็นการพิจารณาเกี่ยวกับการคืนค่าสมัครรับเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ได้คะแนนเสียงเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งคืนเงินค่าสมัครดังกล่าวให้เป็นรายได้ของพรรคการเมืองที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก ซึ่งในประเด็นนี้ ได้ชี้แจงว่า เหตุที่กำหนดให้คืนเงินค่าสมัครเนื่องจากมีจุดประสงค์ที่จะทำให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้นเป็นสถาบันทางการเมืองอย่างแท้จริง ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการการวิสามัญเห็นชอบกับร่างมาตรา ๔๖ ตามร่างที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยไม่มีการแก้ไข

ประเด็นของร่างมาตรา ๔๗ ในประเด็นเรื่องหมายเลขประจำตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งให้เป็นไปตามลำดับการยื่นสมัครของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งในประเด็นนี้ ที่ประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นด้วยกับร่างที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยไม่มีการแก้ไข

ประเด็นของร่างมาตรา ๓๕ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการแจ้งเหตุที่ไม่สามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้นำหลักการมาจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาบัญญัติ ส่วนโทษในวรรคสอง ของร่างมาตรา ๓๕ นั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องกำหนดระยะเวลาในการถูกจำกัดสิทธิ ซึ่งเป็นการบัญญัติหลักการขึ้นมาใหม่แตกต่างไปจากที่เคยบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยวรรคสองของร่างมาตรา ๓๕ ได้บัญญัติลงโทษแก่ผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งให้ต้องถูกจำกัดสิทธิเป็นเวลาสองปี นับแต่วันที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และหากในการเลือกตั้งครั้งต่อไปบุคคลดังกล่าวยังไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอีก ก็ให้นับเวลาของการถูกจำกัดสิทธิในครั้งหลังต่อจากระยะเวลาที่ถูกจำกัดสิทธิในครั้งแรกบวกรวมเข้าด้วยกัน นอกจากนี้ ในร่างมาตรา ๓๕ มีกรรมาธิการวิสามัญขอสงวนความเห็นโดยเสนอให้มีการจำกัดสิทธิของผู้ที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้น โดยผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งไม่สามารถที่จะสมัครเป็นข้าราชการ หรือให้พ้นจากการเป็นข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานของรัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่นด้วย ท้ายที่สุด ในประเด็นนี้ ที่ประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติให้รอการพิจารณาร่างมาตรา ๓๕ ไว้ก่อน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ผลของการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งมีกรรมาธิการวิสามัญเสนอให้ตัดสิทธิการเป็นข้าราชการของผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งนั้น ไม่สามารถบัญญัติตามข้อเสนอดังกล่าวได้ เนื่องจากเป็นการบัญญัติที่ขัดกับรัฐธรรมนูญในเรื่องสิทธิเสรีภาพในการประกอบอาชีพของบุคคล ส่วนระยะเวลาในการจำกัดสิทธิตามร่างมาตรา ๓๕ วรรคสอง ที่กำหนดระยะเวลาไว้สองปีนั้น หากที่ประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้งจะแก้ไขระยะเวลาของการจำกัดสิทธิเป็นระยะเวลาเท่าใดนั้น ก็สามารถที่จะแก้ไขเพิ่มเติมได้ อย่างไรก็ตาม ร่างมาตรา ๓๕ จะต้องบัญญัติกำหนดระยะเวลาในการจำกัดสิทธิเอาไว้

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. กล่าวว่า ประเด็นของร่างมาตรา ๕๕ วรรคสอง กรณีที่ผู้ได้รับเลือกตั้งรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และมีได้แจ้งข้อความจริงนั้น ให้ถือว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นมีได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม โดยให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น ซึ่งกรณีดังกล่าวเป็นการบัญญัติในลักษณะเดียวกับมาตรา ๘๒ ของรัฐธรรมนูญ ในประเด็นนี้ มีกรรมาธิการวิสามัญเสนอให้มีการเรียกเงินเดือนและค่าตอบแทนอื่นๆ คืน ในกรณีที่ตรวจสอบพบในภายหลังว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนใดกระทำการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๕๕ ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า การเรียกคืนเงินเดือนหรือค่าตอบแทนอื่นใดของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น จะเรียกคืนในกรณีที่สมาชิกคนดังกล่าวเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามโดยชัดแจ้ง และโดยผลของกฎหมายเท่านั้น จึงจะสามารถดำเนินการเรียกคืนเงินเดือนหรือค่าตอบแทนอื่นๆ ได้

นายภัทรธำ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. รายงานความคืบหน้าการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ในประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นเรื่องกระบวนการไต่สวน ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. เสนอให้เพิ่มบทบัญญัติโดยกำหนดให้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อใช้ประกอบการดำเนินการไต่สวนได้ด้วย

ประเด็นเรื่องบทเฉพาะกาล มีกรรมาธิการวิสามัญเสนอให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติที่ดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตฉบับใหม่ใช้บังคับ ให้อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปเป็นระยะเวลาเก้าปี

ประธานกรรมการกล่าวว่า การบัญญัติบทเฉพาะกาลโดยกำหนดให้คณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่ดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริตฉบับใหม่ใช้บังคับ ให้อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปเป็นระยะเวลาเก้าปีนั้น เป็นบทบัญญัติที่ขัดกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งบัญญัติให้คณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปี

นายภัทรหะ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. กล่าวว่า ประเด็นเรื่องกองทุนป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ที่ประชุมคณะกรรมาธิการวิสามัญเห็นว่า ควรกำหนดให้นำเงินที่ได้รับ การสนับสนุนจากรัฐบาลเท่านั้นส่งเข้าเป็นรายได้ของกองทุน

ประเด็นเรื่องการตรวจสอบการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. เห็นว่า ไม่ควรกำหนดให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ตรวจสอบในกรณี ดังกล่าว นอกจากนี้ การตรวจสอบการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของกรรมการ ป.ป.ช. นั้น ควรกำหนดให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ตรวจสอบ

ประเด็นเรื่องระยะเวลาเกี่ยวกับการดำเนินการไต่สวน ในภาพรวมที่ประชุมคณะกรรมาธิการ วิสามัญได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยการขยายระยะเวลาออกไปในทุกขั้นตอนของการดำเนินการไต่สวน

ประเด็นเรื่องการบริหารงานบุคคลของสำนักงาน ป.ป.ช. ที่ประชุมคณะกรรมาธิการวิสามัญ เห็นว่า ควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งเก้าคน ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกจำนวนสามคน และเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ร่วมกันเป็นคณะกรรมการบริหารงานบุคคลข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช.

ประเด็นเรื่องการประสานงานต่างประเทศในเรื่องการต่อต้านการทุจริต ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. เสนอให้สำนักงาน ป.ป.ช. ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานด้านการต่อต้านการทุจริตระหว่างประเทศ

ประเด็นเรื่องการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ที่ประชุมคณะกรรมาธิการวิสามัญเสนอให้มีการ เปิดเผยบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้บริหารระดับสูงต่อสาธารณชนด้วย

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ท้าหรือต่อที่ประชุมว่า ผู้ดำรงตำแหน่ง เอกอัครราชทูต หรือเคยดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูต จะสามารถสมัครเป็นกรรมการในองค์กรอิสระ ได้หรือไม่

นายวรชิต สิงหเสนี โฆษกกรรมการ กล่าวว่า กรณีของผู้ดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูต มีประเด็นที่ จะต้องพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องคุณสมบัติว่าจะสามารถสมัครเป็นกรรมการในองค์กรอิสระได้หรือไม่ นั้น ปัจจุบันมีการตีความว่าสถานเอกอัครราชทูตไทยในต่างประเทศไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเมื่อพิจารณา บทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัครเป็นกรรมการในองค์กรอิสระ รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติ บังคับว่าต้องเป็นหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลไว้แต่อย่างใด ประกอบกับคณะอนุกรรมการ ตรวจสอบพิจารณابันท์กเจตนาธรรมณ์ร่างรัฐธรรมนูญได้เคยมีหนังสือตอบข้อหารือของเลขาธิการวุฒิสภา

ในประเด็นเรื่องคุณสมบัติของผู้ที่จะมาสมัครเป็นกรรมการในองค์กรอิสระว่า ผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าอธิบดี หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับสูง ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง และระดับกรม ซึ่งทำหน้าที่ทางบริหาร โดยหมายความรวมถึงผู้ว่าราชการจังหวัด หรือเอกอัครราชทูต ที่ทำหน้าที่หัวหน้าส่วนราชการในต่างประเทศด้วย แต่มิได้หมายความรวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งอื่น แม้จะมีระดับที่สามารถเทียบได้กับตำแหน่งอธิบดี แต่มิได้เป็นผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าส่วนราชการนั้น เป็นผู้มีความสามารถที่สามารถสมัครเป็นกรรมการในองค์กรอิสระได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ปัญหาในกรณีดังกล่าวเกิดจากการตีความว่า หัวหน้าส่วนราชการ จะต้องเป็นหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งรัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติว่าต้องเป็นหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลแต่อย่างใด หากส่วนราชการใดมีฐานะเทียบเท่ากรม หัวหน้าส่วนราชการนั้นๆ ก็ถือว่าเป็นผู้ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดี ซึ่งมีคุณสมบัติที่จะสมัครเป็นกรรมการในองค์กรอิสระได้

นายธนิต สิงหนเสนี โฆษกกรรมการ กล่าวว่า ในหนังสือที่จะตอบไปยังสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จะตอบว่า “การที่กำหนดให้ต้องมีฐานะหัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเนื่องจากเป็นผู้มีอำนาจในการบริหารงาน บริหารบุคคล และบริหารงบประมาณ”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรอธิบายเพิ่มเติมด้วยว่า การที่บุคคลใดปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานใดจนได้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานนั้น ย่อมต้องสะสมประสบการณ์และรับทราบถึงปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งกระจำแจ้งในวิธีปฏิบัติงานอย่างครบถ้วน ดังนั้น เมื่อบุคคลดังกล่าวเข้าไปดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระก็จะใช้อำนาจโดยคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ได้อย่างรอบด้าน ไม่ได้มองมุมใดเพียงมุมเดียว

จากนั้น ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาความมุ่งหมายและคำอธิบายประกอบของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งคณะกรรมการตรวจพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้จัดทำขึ้นโดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่มาตรา ๒๒๙ เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

มาตรา ๒๒๙

“มาตรา ๒๒๙ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว”

ความมุ่งหมาย

“วาระการดำรงตำแหน่งของผู้ตรวจการแผ่นดิน”

คำอธิบายประกอบ

“เป็นบทบัญญัติที่กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยกำหนดให้มีวาระ ๗ ปี และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์เดียวกับวาระการดำรงตำแหน่งขององค์กรอิสระอื่น”

ประเด็นการพิจารณา

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า เพื่อให้เกิดความชัดเจน ควรแก้ไขเพิ่มเติมความมุ่งหมายของมาตรา ๒๒๙ เป็นดังนี้ “กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของผู้ตรวจการแผ่นดิน”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมความมุ่งหมายของมาตรา ๒๒๙ เป็นดังนี้

“กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของผู้ตรวจการแผ่นดิน”

๒. เห็นชอบคำอธิบายประกอบของมาตรา ๒๒๙ ตามที่คณะกรรมการตรวจพิจารณابันทักเจตนารมณ์ร่างรัฐธรรมนูญเสนอ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๓๐

“มาตรา ๒๓๐ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบหรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ

(๒) แสวงหาข้อเท็จจริงเมื่อเห็นว่ามีผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้จัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น

(๓) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินตาม (๑) หรือ (๒) โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรต่อไป

ในการดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) หากเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการต่อไป”

ความมุ่งหมาย

“กำหนดหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน ในการเสนอแนะเพื่อปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ ต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง การแสวงหาข้อเท็จจริง ในการบรรเทาความเดือดร้อนและความไม่เป็นธรรมจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน รวมถึงการแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบถึงหน่วยงานของรัฐที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตาม หน้าที่ของรัฐ เพื่อให้มีการพิจารณาและปรับปรุงการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง หากเห็นว่าเรื่องใดเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนควรส่งให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนดำเนินการต่อไป”

คำอธิบายประกอบ

“(๑) วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจดังนี้

(๑.๑) เสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบหรือคำสั่งใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน

(๑.๒) สืบสวนและแสวงหาข้อเท็จจริงกรณีมีผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือปฏิบัตินอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการจัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น

(๑.๓) มีอำนาจหน้าที่ช่วยเหลือในเรื่องการบริหารราชการแผ่นดินเมื่อเกิดข้อขัดข้องในหน่วยงานของรัฐในการที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ

(๒) ในการใช้อำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินนั้น ไม่จำเป็นต้องมีผู้มายื่นเรื่องให้ดำเนินการเสมอไป แต่ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถเป็นผู้เริ่มเรื่องได้เอง หากเห็นว่ามีปัญหาเกิดขึ้น

(๓) วรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินตาม (๑) หรือ (๒) โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เพื่อให้มีการดำเนินการแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง

(๔) วรรคสาม กำหนดให้กรณีที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการต่อไป เนื่องจากรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณีโดยไม่ล่าช้า และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้เกิดการดำเนินงานซ้ำซ้อนกัน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า คำอธิบายประกอบมาตรา ๒๓๐ ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติม โดยอธิบายว่าการกำหนดหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินมีความมุ่งหมายเพื่อให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีส่วนช่วยเหลือทั้งประชาชนและภาครัฐให้ดำรงตนอยู่ในกฎ กติกา ที่ดีงาม มากกว่าเป็นการจับผิดหน่วยงานของรัฐ ดังนั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงไม่ได้มีหน้าที่และอำนาจตรวจสอบเฉพาะว่าหน่วยงานของรัฐปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง หรือไม่เท่านั้น แต่ต้องพิจารณาด้วยว่า กฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งนั้นชอบด้วยเหตุผล หรือสร้างความเดือดร้อนต่อส่วนรวมหรือไม่ เพื่อนำไปสู่การเสนอแนะให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งเหล่านั้น การดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดินจึงเป็นการดำเนินการแบบถ้อยทีถ้อยอาศัยในลักษณะการเสนอแนะ ไม่ได้มีอำนาจสั่งการให้หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการใดๆ ส่วนความในวรรคสองเป็นความมุ่งหมายที่ต้องการแยกอำนาจไม่ให้ซ้ำซ้อนกันระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งโดยความมุ่งหมายแล้วผู้ตรวจการแผ่นดินจะไม่ใช่ว่าผู้ตรวจสอบ แต่เป็นผู้ช่วยประสานงานให้การดำเนินการเป็นไปได้อย่างเรียบร้อย นอกจากนี้ ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมคำอธิบายประกอบของมาตรา ๒๓๐ ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของส่วนที่ ๓ ผู้ตรวจการแผ่นดิน ด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. เห็นชอบความมุ่งหมายของมาตรา ๒๓๐ ตามที่คณะอนุกรรมการตรวจพิจารณابันทักเจตนารมณ์ร่างรัฐธรรมนูญเสนอ โดยไม่มีการแก้ไข

๒. รอการพิจารณาคำอธิบายประกอบของมาตรา ๒๓๐

มาตรา ๒๓๑

“มาตรา ๒๓๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๓๐ ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้เมื่อเห็นว่ามิกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง และให้

ศาลปกครองพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง”

ความมุ่งหมาย

“กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง เมื่อเห็นว่า มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย”

คำอธิบายประกอบ

“บทบัญญัตินี้กำหนดกลไกในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินในการตรวจสอบว่ามีบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ คำสั่ง หรือการกระทำของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ โดยให้สามารถเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองเพื่อวินิจฉัยได้ อันจะเป็นกลไกที่ทำให้การดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถบรรลุผลได้อย่างแท้จริง โดยกรณีเห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ส่วนถ้าเป็นกรณีเห็นว่ากฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง ซึ่งกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครองต้องพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า เพื่อเป็นหลักประกันความยุติธรรมว่าการพิจารณาต้องเป็นไปอย่างรวดเร็ว เพื่อมิให้เกิดความเสียหายขึ้นเป็นระยะเวลานาน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความมุ่งหมายของมาตรา ๒๓๑ เป็นดังนี้ “สร้างเครื่องมือให้ผู้ตรวจการแผ่นดินในการที่จะหาข้อยุติในเวลาปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ” ทั้งนี้ ในส่วนคำอธิบายประกอบของมาตรา ๒๓๑ ควรเขียนให้ชัดเจนว่า การที่ผู้ตรวจการแผ่นดินจะเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้นั้น ต้องเป็นเรื่องที่เป็นอำนาจเฉพาะในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๑ เท่านั้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมความมุ่งหมายของมาตรา ๒๓๑ เป็นดังนี้

“สร้างเครื่องมือให้ผู้ตรวจการแผ่นดินในการที่จะหาข้อยุติในเวลาปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ”

๒. รอกการพิจารณาคำอธิบายประกอบของมาตรา ๒๓๑

ส่วนที่ ๔ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

“ส่วนที่ ๔

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ”

ความมุ่งหมาย

“(๑) กำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นองค์กรอิสระ ทำหน้าที่ตรวจสอบผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน รวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐ ว่ามีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมหรือไม่ หากพบว่ามีพฤติกรรมเช่นว่านี้ก็ให้ไต่สวน และมีความเห็น หรือไต่สวนและวินิจฉัยเพื่อดำเนินการต่อไป นอกจากนี้ ยังให้มีหน้าที่ตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าว ซึ่งรวมถึงคู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลนั้น ๆ ด้วย อันเป็นกลไกที่สำคัญในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศ

(๒) เมื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่ในการตรวจสอบบุคคลอื่นได้ จึงจำเป็นต้องกำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติถูกตรวจสอบได้เช่นกัน เพื่อเป็นการถ่วงดุลและสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดแก่ประชาชนว่าผู้ที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ตั้ง โดยกำหนดให้มีคณะผู้ไต่สวนอิสระซึ่งตั้งโดยประธานศาลฎีกา ทำหน้าที่ในการไต่สวนหาข้อเท็จจริงแล้วดำเนินการต่อไปตามกรณีของข้อเท็จจริงที่ปรากฏ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความมุ่งหมายใน (๒) เป็นดังนี้ “เมื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่ในการตรวจสอบบุคคลอื่นได้ จึงจำเป็นต้องกำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติถูกตรวจสอบได้เช่นกัน เพื่อเป็นการถ่วงดุลและสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดแก่ประชาชนว่าผู้ที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ตั้ง ในกรณีมีการกล่าวหาว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุจริตได้กำหนดให้มีคณะผู้ไต่สวนอิสระซึ่งตั้งโดยประธานศาลฎีกา ทำหน้าที่ในการไต่สวนหาข้อเท็จจริงแล้วดำเนินการต่อไปตามกรณีของข้อเท็จจริงที่ปรากฏ”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมความมุ่งหมายของส่วนที่ ๔ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นดังนี้

“(๑) กำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นองค์กรอิสระ ทำหน้าที่ตรวจสอบผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน รวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐ ว่ามีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมหรือไม่ หากพบว่ามีพฤติกรรมเช่นว่านี้ก็ให้ไต่สวน และมีความเห็น หรือไต่สวนและวินิจฉัยเพื่อดำเนินการต่อไป นอกจากนี้ ยังให้มีหน้าที่ตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าว ซึ่งรวมถึงคู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลนั้น ๆ ด้วย อันเป็นกลไกที่สำคัญในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศ

(๒) เมื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่ในการตรวจสอบบุคคลอื่นได้ จึงจำเป็นต้องกำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติถูกตรวจสอบได้เช่นกัน เพื่อเป็นการถ่วงดุลและสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดแก่ประชาชนว่าผู้ที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ตั้ง ในกรณีมีการกล่าวหาว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุจริต ได้กำหนดให้มีคณะผู้ไต่สวนอิสระซึ่งตั้งโดยประธานศาลฎีกา ทำหน้าที่ในการไต่สวนหาข้อเท็จจริงแล้วดำเนินการต่อไปตามกรณีของข้อเท็จจริงที่ปรากฏ”

มาตรา ๒๓๒

“มาตรา ๒๓๒ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประกอบด้วยกรรมการจำนวนเก้าคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา

ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย บัญชี เศรษฐศาสตร์ การบริหารราชการแผ่นดิน หรือการอื่นใดอันเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีผู้พิพากษา อธิบดีศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าศาลทหารกลาง หรืออธิบดีอัยการมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๓) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๔) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์

(๕) เป็นหรือเคยเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีกฎหมายรับรองการประกอบวิชาชีพ โดยประกอบวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่ายี่สิบปีนับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อ และได้รับการรับรองการประกอบวิชาชีพจากองค์กรวิชาชีพนั้น

(๖) เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ทางด้านการบริหาร การเงิน การคลัง การบัญชี หรือการบริหารกิจการวิสาหกิจในระดับไม่ต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูงของบริษัทมหาชนจำกัดมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

(๗) เคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๖) รวมกันไม่น้อยกว่าสิบปี

การนับระยะเวลาตามวรรคสอง ให้นับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหาแล้วแต่กรณี”

ความมุ่งหมาย

“กำหนดองค์ประกอบ ที่มา และคุณสมบัติเฉพาะของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพิ่มเติมจากคุณสมบัติทั่วไปที่กำหนดไว้แล้วในมาตรา ๒๑๕ และ มาตรา ๒๑๖”

คำอธิบายประกอบ

“(๑) วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่กำหนดองค์ประกอบ ที่มา ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประกอบด้วยกรรมการจำนวนเก้าคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้เพิ่มคุณสมบัติหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการให้สูงขึ้นกว่าที่เคยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

(๒) วรรคสอง กำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หลากหลายสาขานั้น เพื่อต้องการให้ได้บุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญที่หลากหลายอันจะเป็นประโยชน์ต่อการทำหน้าที่ตรวจสอบการทุจริตในด้านต่าง ๆ อีกทั้ง

การกำหนดให้นักวิชาการหรือภาคเอกชนสามารถเข้ามาเป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ เพื่อให้การทำหน้าที่มีประสิทธิภาพและมุมมองที่หลากหลายในการตรวจสอบการทุจริต

นอกจากนี้ การกำหนดระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามที่บัญญัติใน (๑) - (๗) นั้น เพื่อเป็นหลักประกันว่าจะได้บุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ และความซื่อสัตย์สุจริต ในตำแหน่งหน้าที่

(๓) วรรคสอง มาตรา ๒๓๒ (๒) ประเด็นคุณสมบัติการรับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

๑) ผู้ที่ดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า หมายความว่าเฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงและระดับกรม ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ทางบริหาร โดยหมายรวมถึงผู้ว่าราชการจังหวัดหรือเอกอัครราชทูตที่ทำหน้าที่หัวหน้าส่วนราชการในต่างประเทศด้วย แต่มิได้หมายรวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งอื่นซึ่งแม้จะมีระดับตำแหน่งเทียบได้ระดับเดียวกับอธิบดี แต่มิได้เป็นผู้ทำหน้าที่หัวหน้าส่วนราชการนั้น

๒) สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากไม่มีฐานะเทียบเท่าส่วนราชการในระดับกรม ตำแหน่งผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงไม่จัดอยู่ในฐานะผู้บริหารของส่วนราชการระดับกรม เว้นแต่ตำแหน่งปลัดกรุงเทพมหานครนั้น ถือว่าเป็นตำแหน่งทางบริหารที่เป็นโครงสร้างประจำเทียบเท่าส่วนราชการระดับกรม

๓) กรณีตามมาตรา ๒๓๒ (๒) การนับระยะเวลาดำรงตำแหน่งไม่จำเป็นต้องดำรงตำแหน่งต่อเนื่องกันไม่น้อยกว่าห้าปี แต่สามารถนับระยะเวลาต่อเนื่องรวมกันได้

(๔) วรรคสอง มาตรา ๒๓๒ (๔) ประเด็นการดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์

๑) หมายความว่า “ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย” หมายถึงศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ซึ่งต้องได้รับการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งเฉพาะบุคคลที่มีผลงานผ่านเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดเท่านั้น มิได้หมายรวมถึงตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ศาสตราจารย์กิตติคุณ ศาสตราจารย์พิเศษ หรือกิตติยาจารย์ หรือถ้อยคำที่เรียกเป็นอย่างอื่นซึ่งเป็นการพิจารณายกย่องบุคคลตามกฎหมายเฉพาะของแต่ละสถาบันการศึกษา

๒) ความหมายของการมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์ มิได้หมายถึงเพียงการที่บุคคลดังกล่าวยังคงแสดงความรู้ความสามารถทางวิชาการในสาขาที่เคยได้รับตำแหน่งทางวิชาการโดยเฉพาะการผลิตงานเขียนตำรา งานวิจัย หรือบทความ แต่ยังเป็นคุณสมบัติของบุคคลที่ยังดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมในทางวิชาการสาขานั้น ๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น ยังคงปฏิบัติหน้าที่เป็นอาจารย์หรือเป็นวิทยากรบรรยายในสาขาที่เคยได้รับตำแหน่งทางวิชาการในงานสัมมนาทางวิชาการต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ หรือผลงานวิชาการที่เคยสร้างสรรค์มานั้นยังได้รับการยอมรับ ตีพิมพ์ หรืออ้างอิงอยู่อย่างสม่ำเสมอ

(๕) วรรคสอง มาตรา ๒๓๒ (๕) ผู้ประกอบวิชาชีพที่มีกฎหมายรับรองการประกอบวิชาชีพหมายถึงผู้เป็นสมาชิกขององค์กรวิชาชีพ ต่อไปนี้

๑) แพทยสภา ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๕

๒) สภาเภสัชกรรม ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเภสัชกรรม พ.ศ. ๒๕๓๗

๓) สภาเทคนิคการแพทย์ ตามพระราชบัญญัติเทคนิคการแพทย์ พ.ศ. ๒๕๔๗

- ๔) ทันตแพทยสภา ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพทันตกรรม พ.ศ. ๒๕๓๗
 ๕) สัตวแพทยสภา ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. ๒๕๔๕
 ๖) สภาการพยาบาล ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๒๘
 ๗) สภากายภาพบำบัด ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพกายภาพบำบัด พ.ศ. ๒๕๔๗
 ๘) สภาการแพทย์แผนไทย ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๕๖
 ๙) สภาการสาธารณสุขชุมชน ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๖
 ๑๐) สภาวิศวกร ตามพระราชบัญญัติวิศวกร. พ.ศ. ๒๕๔๒
 ๑๑) สภาสถาปนิก ตามพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. ๒๕๔๓
 ๑๒) สภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๕๑
 ๑๓) ครูสภา ตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖
 ๑๔) สภานายความ ตามพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘
 ๑๕) สภาวิชาชีพบัญชี ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗
 ๑๖) สภาประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๕๖

(๗) วรรคสอง มาตรา ๒๓๒ (๗) ได้กำหนดให้บุคคลตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๖) หากดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งดังกล่าวรวมกันแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ได้มีโอกาสเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มากขึ้น

(๘) วรรคสาม ในการกำหนดเรื่องการันระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ให้นับระยะเวลาโดยให้นับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหา แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมคำอธิบายประกอบ (๕) เป็นดังนี้ “(๕) วรรคสอง มาตรา ๒๓๒ (๕) ผู้ประกอบวิชาชีพที่มีกฎหมายรับรองการประกอบวิชาชีพหมายถึงผู้เป็นสมาชิกขององค์กรวิชาชีพ เช่น” เพื่อรองรับองค์กรวิชาชีพอื่นที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และแก้ไขเพิ่มเติมคำอธิบายประกอบ (๗) เป็นดังนี้ “(๗) วรรคสอง มาตรา ๒๓๒ (๗) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความรู้ที่หลากหลายอันเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้มีโอกาสเข้ารับการสรรหาเป็นคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ” เพื่อให้เกิดความชัดเจน

นอกจากนั้น มาตรา ๒๓๒ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติความว่า “หรือการอื่นใดอันเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต” ไว้แล้ว และในคำอธิบายประกอบ (๒) ของมาตรา ๒๓๒ ได้อธิบายชัดเจนว่า คุณสมบัติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หลากหลายสาขานั้น เพื่อต้องการให้ได้บุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญที่หลากหลายอันจะเป็นประโยชน์ต่อการทำหน้าที่ตรวจสอบการทุจริตในด้านต่าง ๆ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. เห็นชอบความมุ่งหมายของมาตรา ๒๓๒ ตามที่คณะอนุกรรมการตรวจพิจารณابันทักเจตนารมณ์ร่างรัฐธรรมนูญเสนอ โดยไม่มีการแก้ไข

๒. แก้ไขเพิ่มเติมคำอธิบายประกอบของมาตรา ๒๓๒ เป็นดังนี้

“(๑) วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่กำหนดองค์ประกอบ ที่มา ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประกอบด้วย กรรมการจำนวนเก้าคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งได้รับการสรรหา โดยคณะกรรมการสรรหา ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้เพิ่มคุณสมบัติ หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการให้สูงขึ้นกว่าที่เคยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

(๒) วรรคสอง กำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หลากหลายสาขานั้น เพื่อต้องการให้ได้บุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญที่หลากหลายอันจะเป็นประโยชน์ต่อการทำหน้าที่ตรวจสอบการทุจริตในด้านต่าง ๆ อีกทั้ง การกำหนดให้นักวิชาการหรือภาคเอกชนสามารถเข้ามาเป็นกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติได้ เพื่อให้การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและมุมมองที่หลากหลายในการตรวจสอบ การทุจริต

นอกจากนี้ การกำหนดระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามที่บัญญัติใน (๑) - (๓) นั้น เพื่อเป็นหลักประกันว่าจะได้บุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ และความซื่อสัตย์สุจริตใน ตำแหน่งหน้าที่

(๓) วรรคสอง มาตรา ๒๓๒ (๒) ประเด็นคุณสมบัติการรับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่ง ไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

๑) ผู้ที่ดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้า ส่วนราชการที่เทียบเท่า หมายความว่าผู้ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูงตำแหน่งหัวหน้า ส่วนราชการระดับกระทรวงและระดับกรม ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ทางบริหาร โดยหมายรวมถึงผู้ว่าราชการจังหวัด หรือเอกอัครราชทูตที่ทำหน้าที่หัวหน้าส่วนราชการในต่างประเทศด้วย แต่ไม่ได้หมายรวมถึงผู้ดำรงตำแหน่ง อื่นซึ่งแม้จะมีระดับตำแหน่งเทียบได้ระดับเดียวกับอธิบดี แต่มิได้เป็นผู้ทำหน้าที่หัวหน้าส่วนราชการนั้น ซึ่งการกำหนดว่าต้องรับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการ ที่เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนั้น เพื่อให้ได้บุคคลที่มีประสบการณ์ทางด้านบริหารอันจะทำให้ได้บุคคล ที่มีมุมมองรอบด้าน และการกำหนดเวลาห้าปีนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมประสบการณ์ในการทำงานอันจะเป็น ประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะกรรมการ

๒) สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากไม่มีฐานะเทียบเท่าส่วนราชการในระดับกรม ตำแหน่งผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงไม่จัดอยู่ในฐานะผู้บริหารของส่วนราชการระดับกรม เว้นแต่ตำแหน่งปลัดกรุงเทพมหานครนั้น ถือว่าเป็นตำแหน่งทางบริหารที่เป็นโครงสร้างประจำเทียบเท่า ส่วนราชการระดับกรม

๓) กรณีตามมาตรา ๒๓๒ (๒) การนับระยะเวลาดำรงตำแหน่งไม่จำเป็นต้องดำรงตำแหน่ง ต่อเนื่องกันไม่น้อยกว่าห้าปี แต่สามารถนับระยะเวลาต่อเนื่องรวมกันได้

(๔) วรรคสอง มาตรา ๒๓๒ (๔) ประเด็นการดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของ มหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์

๑) หมายความว่า “ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย” หมายถึง ศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ซึ่งต้องได้รับการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งเฉพาะ บุคคลที่มีผลงานผ่านเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดเท่านั้น มิได้หมายรวมถึงตำแหน่ง

ศาสตราจารย์พิเศษ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ศาสตราจารย์กิตติคุณ ศาสตราจารย์ชาน หรือกীরตยาจารย์ หรือถ้อยคำที่เรียกเป็นอย่างอื่นซึ่งเป็นการพิจารณายกย่องบุคคลตามกฎหมายเฉพาะของแต่ละสถาบันการศึกษา

๒) ความหมายของการมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์ มิได้หมายถึงเพียงการที่บุคคลดังกล่าวยังคงแสดงความรู้ความสามารถทางวิชาการในสาขาที่เคยได้รับตำแหน่งทางวิชาการโดยเฉพาะการผลิตงานเขียนตำรา งานวิจัย หรือบทความ แต่ยังเป็นคุณสมบัติของบุคคลที่ยังดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมในทางวิชาการสาขานั้น ๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น ยังคงปฏิบัติหน้าที่เป็นอาจารย์หรือเป็นวิทยากรบรรยายในสาขาที่เคยได้รับตำแหน่งทางวิชาการในงานสัมมนาทางวิชาการต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ หรือผลงานวิชาการที่เคยสร้างสรรค์มานั้นยังได้รับการยอมรับ ตีพิมพ์ หรืออ้างอิงอยู่อย่างสม่ำเสมอ

(๕) วรรคสอง มาตรา ๒๓๒ (๕) ผู้ประกอบวิชาชีพที่มีกฎหมายรับรองการประกอบวิชาชีพหมายถึงผู้เป็นสมาชิกขององค์กรวิชาชีพ เช่น

- ๑) แพทยสภา ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๕
- ๒) สภาเภสัชกรรม ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเภสัชกรรม พ.ศ. ๒๕๓๗
- ๓) สภาเทคนิคการแพทย์ ตามพระราชบัญญัติเทคนิคการแพทย์ พ.ศ. ๒๕๔๗
- ๔) ทันตแพทยสภา ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพทันตกรรม พ.ศ. ๒๕๓๗
- ๕) สัตวแพทยสภา ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. ๒๕๔๕
- ๖) สภาการพยาบาล ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๒๘
- ๗) สภากายภาพบำบัด ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพกายภาพบำบัด พ.ศ. ๒๕๔๗
- ๘) สภาการแพทย์แผนไทย ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๕๖
- ๙) สภาการสาธารณสุขชุมชน ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๖
- ๑๐) สภาวิศวกร ตามพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. ๒๕๔๒
- ๑๑) สภาสถาปนิก ตามพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. ๒๕๔๓
- ๑๒) สภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๕๑
- ๑๓) ครูสภา ตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖
- ๑๔) สภานายความ ตามพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘
- ๑๕) สภาวิชาชีพบัญชี ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗
- ๑๖) สภาประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๕๖

(๗) วรรคสอง มาตรา ๒๓๒ (๗) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความรู้ที่หลากหลายอันเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้มีโอกาสเข้ารับการสรรหาเป็นคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

(๘) วรรคสาม ในการกำหนดเรื่องการนับระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ให้นับระยะเวลาโดยให้นับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหา แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจน”

มาตรา ๒๓๓

“มาตรา ๒๓๓ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปี นับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ในระหว่างที่กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ เว้นแต่จะมีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงห้าคน”

ความมุ่งหมาย

“กำหนดวาระในการดำรงตำแหน่งของกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทั้งในกรณีปกติ และในกรณีที่มีกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง”

คำอธิบายประกอบ

“(๑) วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่กำหนดถึงวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยกำหนดให้มีวาระ ๗ ปี และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์เดียวกับวาระการดำรงตำแหน่งขององค์กรอิสระอื่น

(๒) วรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่กำหนดขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นไปอย่างต่อเนื่อง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “และในกรณีที่มีกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง” ของความมุ่งหมายมาตรา ๒๓๓ ไม่ถูกต้อง เนื่องจากมาตรา ๒๓๓ เป็นเรื่ององค์ประกอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่วนคำอธิบายประกอบ (๒) ของมาตรา ๒๓๓ มีเนื้อหาที่ไม่สามารถทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจได้ว่ามาตรา ๒๓๓ วรรคสองมีสาระสำคัญอย่างไร ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความมุ่งหมายของมาตรา ๒๓๓ เป็นดังนี้ “กำหนดวาระในการดำรงตำแหน่งของกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และกำหนดองค์ประกอบในการทำงานในกรณีที่มีกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ” และแก้ไขเพิ่มเติมคำอธิบายประกอบ (๒) ของมาตรา ๒๓๓ เป็นดังนี้ “(๒) วรรคสอง เป็นการอุดช่องว่างในกรณีที่มีกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ อันทำให้คณะกรรมการไม่ครบองค์ประกอบ จึงต้องบัญญัติให้กรรมการที่เหลือทำงานต่อไปได้”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมความมุ่งหมายของมาตรา ๒๓๓ เป็นดังนี้

“กำหนดวาระในการดำรงตำแหน่งของกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และกำหนดองค์ประกอบในการทำงานในกรณีที่มีกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ”

๒. แก้ไขเพิ่มเติมคำอธิบายประกอบของมาตรา ๒๓๓ เป็นดังนี้

“(๑) วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่กำหนดถึงวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยกำหนดให้มีวาระ ๗ ปี และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์เดียวกับวาระการดำรงตำแหน่งขององค์กรอิสระอื่น

(๒) วรรคสอง เป็นการอุดช่องว่างในกรณีที่มีกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ อันทำให้คณะกรรมการไม่ครบองค์ประกอบ จึงต้องบัญญัติให้กรรมการที่เหลือทำงานต่อไปได้”

มาตรา ๒๓๔

“มาตรา ๒๓๔ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ใต้อำนาจและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง เพื่อดำเนินการต่อไปตามรัฐธรรมนูญ หรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๒) ใต้อำนาจและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เพื่อดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๓) กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๔) หน้าที่และอำนาจอื่นที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่จะต้องจัดให้มีมาตรการหรือแนวทางที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพ เกิดความรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม ในกรณีจำเป็นจะมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการแทนในเรื่องที่มีใช่เป็นความผิดร้ายแรง หรือที่เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐบางระดับ หรือกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยธุรการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการสอบสวนหรือไต่สวนเบื้องต้นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตก็ได้”

ความมุ่งหมาย

“กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ”

คำอธิบายประกอบ

“(๑) วรรคหนึ่ง บทบัญญัตินี้กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ซึ่งเดิมในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งประธานและรองประธานฝ่ายตุลาการ อัยการสูงสุด ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ รองอัยการสูงสุด ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง และผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ จากตำแหน่ง การดำเนินคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ไม่มีการบัญญัติเรื่องการถอดถอนจากตำแหน่ง แต่ได้เพิ่มหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ทั้งนี้ ได้มีการแบ่งกลุ่มบุคคลและฐานความผิดต่าง ๆ รวมทั้งขั้นตอน

การดำเนินการให้ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินการตรวจสอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นไปในเชิงรุกและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนี้

(๑.๑) ความในมาตรา ๒๓๔ (๑) เป็นกรณีการตรวจสอบกลุ่มผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน โดยจะถูกตรวจสอบในกรณีที่มีการกล่าวหาว่า

- มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ หรือ
- ทุจริตต่อหน้าที่ หรือ
- จงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย
- ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

โดยให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจในการไต่สวนและมีความเห็นเพื่อดำเนินการต่อไปตามรัฐธรรมนูญ (ดูคำอธิบายประกอบในมาตรา ๒๓๕ และมาตรา ๒๓๖) หรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๑.๒) ความในมาตรา ๒๓๔ (๒) เป็นกรณีการตรวจสอบกลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยจะถูกตรวจสอบในกรณี

- ร่ำรวยผิดปกติ
- กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือ
- กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

โดยให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจไต่สวนและวินิจฉัยเพื่อดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๑.๓) ความในมาตรา ๒๓๔ (๓) เป็นกรณีการตรวจสอบทรัพย์สิน โดยกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ซึ่งการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามความในมาตรานี้ หมายความว่ารวมถึงการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีด้วย ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าวด้วย

(๑.๔) ความในมาตรา ๒๓๔ (๔) หน้าที่และอำนาจอื่นที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น ตามมาตรา ๑๔๔ การตรวจสอบเกี่ยวกับการใช้งบประมาณรายจ่าย

(๒) วรยศสอง กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจมอบหมายในเรื่องต่าง ๆ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และวรยศสอง เงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ดังนี้

(๒.๑) มอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการแทนได้ในเรื่องที่มีไม่มีความผิดร้ายแรง หรือที่เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐบางระดับ

(๒.๒) กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยธุรการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการสอบสวนหรือไต่สวนเบื้องต้นแทนแล้วเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาวินิจฉัยต่อไป”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความมุ่งหมายของมาตรา ๒๓๔ เป็นต้นนี้ “กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พร้อมทั้งกำหนดแนวทางที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม” นอกจากนี้ มอบหมายให้คณะกรรมการตรวจพิจารณابันทึกเจตนารมณ์ร่างรัฐธรรมนูญปรับปรุงเนื้อหาคำอธิบายของมาตรา ๒๓๔ โดยอธิบายแบ่งเป็นสองเรื่อง ดังนี้

เรื่องที่หนึ่ง รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ไม่ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ แต่กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลฎีกา แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาวินิจฉัยและในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในตำแหน่งที่สำคัญ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจเฉพาะการทำความเข้าใจเสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลฎีกาเท่านั้น

เรื่องที่สอง คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจสำคัญแบ่งเป็นสามส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งหน้าที่และอำนาจในการไต่สวนและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่กระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓๔ (๑) ของรัฐธรรมนูญ ส่วนที่สอง หน้าที่และอำนาจในการไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓๔ (๒) ของรัฐธรรมนูญ ส่วนที่สาม หน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓๔ (๓) ของรัฐธรรมนูญ

ส่วนมาตรา ๒๓๔ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ ที่กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องจัดให้มีมาตรการหรือแนวทางที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพ เกิดความรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม โดยในกรณีจำเป็นจะมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการแทนในเรื่องที่มีใช่เป็นความผิดร้ายแรง หรือที่เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐบางระดับได้นั้น เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำงานในเชิงรุกและให้มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ หากคณะกรรมการตรวจพิจารณาบันทึกเจตนารมณ์ร่างรัฐธรรมนูญปรับปรุงเนื้อหา คำอธิบายของมาตรา ๒๓๔ เสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมความมุ่งหมายของมาตรา ๒๓๔ เป็นต้นนี้

“กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พร้อมทั้งกำหนดแนวทางที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม”

๒. รอการพิจารณาคำอธิบายประกอบของมาตรา ๒๓๔

จากนั้น นายอภิชาติ สุจริตกุล รองประธานกรรมการ คนที่สอง ในฐานะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ได้รายงานต่อที่ประชุมว่า สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติบางคนได้เสนอคำแปรญัตติร่างพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ในประเด็นต่างๆ เช่น การเสนอให้ตรา มาตรา ๑๗ ออกทั้งมาตรา การเสนอขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงอาชีพในบางกลุ่มอาชีพ เป็นต้น นอกจากนี้ ศาลปกครองสูงสุดได้มีหนังสือถึงประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔๔ โดยกำหนดให้การยื่นคำร้องคัดค้านการดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตามร่างมาตรา ๔๔ อยู่ในอำนาจการพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดแทนศาลฎีกา เพื่อให้สอดคล้องกับร่างมาตรา ๑๗ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.

นายชาติชาย ฌ เชียงใหม่ กรรมการ ในฐานะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ในประเด็นนี้ ได้มีการชี้แจงต่อที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทราบแล้วว่า การกำหนดให้ศาลฎีกาเป็นผู้พิจารณาคำร้องคัดค้านเกี่ยวกับการเลือกตามร่างมาตรา ๔๔ เนื่องจากศาลปกครองสูงสุดอาจไม่สามารถพิจารณาวินิจฉัยคำร้องคัดค้านตามร่างมาตรา ๔๔ ให้เสร็จสิ้นภายในสามวันได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรชี้แจงต่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ว่าร่างมาตรา ๔๔ ที่กำหนดให้ศาลฎีกาเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยคำร้องคัดค้านเกี่ยวกับการเลือกตามร่างมาตรา ๔๔ เนื่องจากศาลปกครองสูงสุดอาจไม่สามารถพิจารณาวินิจฉัยคำร้องคัดค้านดังกล่าวให้เสร็จสิ้นภายในสามวัน ประกอบกับมีการจัดตั้งศาลปกครองอยู่ในบางจังหวัดเท่านั้น จึงอาจส่งผลกระทบต่อการศึกษาวินิจฉัยคำร้องคัดค้านตามร่างมาตรา ๔๔ ได้

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง หรือต่อที่ประชุมว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรมีการประชุมทุกวันอังคารและวันพฤหัสบดีในแต่ละสัปดาห์หรือไม่ เนื่องจากมีกรรมการร่างรัฐธรรมนูญบางท่านเห็นว่าควรมีการประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเพียงหนึ่งวันต่อสัปดาห์ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย กรรมการ กล่าวว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญสามารถประชุมหนึ่งวันหรือสองวันต่อสัปดาห์ได้แต่ควรเป็นการประชุมเพื่อติดตามการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จะเหมาะสมกว่าที่จะเป็นการประชุมเพื่อพิจารณาความมุ่งหมายและคำอธิบายประกอบของรัฐธรรมนูญเพียงอย่างเดียว

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อความมุ่งหมายและคำอธิบายประกอบของรัฐธรรมนูญมีความสำคัญและจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ศึกษาหรือค้นคว้าความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญแล้ว คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญก็ควรพิจารณาจัดทำความมุ่งหมายและคำอธิบายประกอบของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ให้มีเนื้อหาที่ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ และหากกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่ติดภารกิจใด คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญก็สามารถประชุมทุกวันอังคารและวันพฤหัสบดีของแต่ละสัปดาห์ได้

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันอังคาร ที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๔๕ นาฬิกา

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง
นิติกรชำนาญการ
นางสาวอัจฉรา สวนสมุทร
วิทยากรชำนาญการพิเศษ
นายสกนธ์ พรหมบุญตา
นิติกรชำนาญการ
ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
สำนักกรรมมาธิการ ๒
ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์